

Gospodarske stvari.

Kako zamore poljedelec zvedeti kaljivost semen?

(F. L. Šimkovič v „Nene freimüth. Landbothe“.)

Marsikteremu kmetu še ni znano o kaljivosti semen. Tukaj priobčimo na kratko, kako se zamore na gotovi način zvedeti od raznih semen, koliko zrn je od ene sorte semena kaljivnih. O tem se lahko in vsak sejavec sam prepriča na takšen način. Vzeme se okrožnik ali plitva skleda. Na dno se položi kos sukna ali kosi pivnega papirja. Na to se naložijo semenska zrna, od ktere sorte se hoče zvedeti kaljivost, vsako posebej in potem zopet s kosom sukna ali lodna pokrije in to se mora do konca poskusa vlažno držati in posodva na primerno toplem kraji stati. Oglejmo si poskušnjo! Od 100 zrn na okrožnik djanih je po 5 do 6 dnevih 60 zrn čvrsto izcimilo, čez 2 dni, namreč šesti ali sedmi, je zopet 15 zrn izcimilo, na deveti den zopet 10 zrn, pa slabo, druga zrna še pozneje ali celo nič. Tako se zamore za gotovo vedeti, da od 100 zrn je le 60 dobro kaljivnih, pri ugodnem vremenu pa 70 do 75 zrn. Tedaj se razvidi, da le $\frac{3}{4}$ semena bodo cimile. Hitreje in krepkeje ko cimi, tem boljše se sme sejavec zanesti na seme, da je dobro. Zrna, ktera so pri poskušnji 3—4 dneve pozneje cimila, kakor druga, pri teh se še ne more za gotovo reči, da bodo na polji pod milim nebom in v slabem vremenu tudi cimila, ako pa, bodo pa slabe rastlinice in sejavce ne bode imel dobička od njih. Te poskušnje naj bi noben kmetovalec ne opustil, posebno tisti ne, kateri zrnje za seme od žitnih tržcev kupuje in pri tem dvomi, da bi zrnje ne cimilo.

Slednjič še omenimo, naj se semena za toliko več vzeme, kolikor je vsak izračunal, da ni kaljivno. Ako se vzame na oral 3 vagane pšenice, da se celi oral poseje, pokaže skušnija da le $\frac{3}{4}$ vsega semena izcimijo. Zato mora sejavec $\frac{3}{4}$ vagana več na en oral zasejati. Najpotrebnejša je poskušnja pri deteljskem in travskem semenu. Od teh sort je večasih le polovica kaljivna.

Spodaj stoječa tablica kaže kmetovalcem trpežnost kaljivosti imenovanih rastlin.

Semena kalj. trpežnost	Semena kalj. trpežnost
Ozimine 2—3 leta	Konoplje 3 leta
Jarine 2—3 „	Grah 3—5 „
Turšica 4 „	Leča 2 „
Proso 2 „	Bela repa 4 „
Detelja 2—3 „	Buča 2—3 „
Lan 4—5 „	

Naduha.

(Spisal A. Folakovski, dež. okrajni živinozdravnik.)

Druga po postavi zavarovana konjska bolezen je naduha, tudi nadušljivost, tesnoprsnost, zavpiha imenovana.

Ta bolezen ima svoj vzrok v zastareli, boleni spremembi pluč; konji, ki imajo toto bolezen se,

so v mirnem stanju popolnoma veseli, prav radi položeno klajo jedó in kdor v ti reči nima posebno ostrega in vajenega očesa, ta na takih konjih nič posebnega, izvanrednega ne zapazi, razun, če je bolezen že zelo huda postala. Drugače pa je s takimi konji, če se k delu in tekanju priganjajo. Tu se brž vidi, kako se taki konji hitro in težavno odehujejo, sopejo in hropejo. Pridruži se zamolklo, rahlo, pokašljevanje in kdor jih opazuje, zapazi, da priganjani k še močnejšemu delu in napenjanju v nevarnost pridejo se zadušiti. Ako se taka razvročena, vgnana žival bolj natanko opazuje, se vidi, da je oddihavanje, ktero se pri zdravem konji 10—14 krat v minuti ponavlja, pri takem konji na 60—70krat v minuti poskočilo. Dalje se ledvije pri oddihovanju zdravega konja le malo vzdiguje in vdira tako, da le oster opazovalec to vzdigovanje in odiranje opazi, pri nadušnem konji prav za prav plahutava in včasih v prenebljelih ali odstavkih podvaja in ponavlja. Vsi pomočki proti ti bolezní jo sicer za nekoliko časa polajšati in ostaviti morejo, ali popolnomo ozdraviti je noben ne more. Uzroki, iz katerih ta bolezen prihaja, so različni. Največkrat pa je prehlajenje in sploh plučne bolezni njeni vzrok. Zastareli plučni katari se radi v stalno naduho prevržejo. Dostikrat je tej bolezní uzrok tudi to, da pluča na rebra in po prestanem plučnem vretji na trebušno mreno prirastejo. Pri prav starih konjih nastane naduha tudi potem, da vejice sapnikove s časom koščene nastanejo. Še mnogo drugih podobnih povodov se da najti, iz katerih se ta bolezen poraja.

Vreme in letina. Letošnjo spomlad zaostajamo z delom povsod na polji in po vinogradih. Skoro 3 tedne imamo sam dež in hladno, neugodno vreme. Sreča velika, da so lani kmetovalci pridelali precej krme za živino, sicer bi se zdaj huda godila za živinsko krmo. V vinogradih smo delali v deževji in blatu. Prve kopi je še neznano veliko. V nizkih legah je na Štajerskem trsje hudo pozeblo. Sadovja pa bi moralo letos mnogo biti. Cvet se pomalem razvija in hladno vreme pokončava mrčesje. Lani izostalo hroščevo leto utegne letos nastopiti. Zato je paziti na hrošče!

Sejmi na Koroškem: 1. maja Freže, Kapla, Renweg, Saksenburg; 3. maja sv. Andraž; 4. maja Labod, Podklošter, Dravberg zgornji; 9. maja Črna, Trg; 16. maja Celovec, Doberla vas.

Dopisi.

Iz Maribora. (Namazan dohtar, ščuvanje v „Marb. Ztg.“, reklamacije). Tukaj rogovili nemčursk dohtar, ki se pravim Nemcem po vsej sili štuli za zveličarja, akopram vedno menje marajo za njegovo brodenje. Pravde ali skrivnosti mu ne smeš zaupati, ako nečeš prve zgubiti ali druge izdane imeti. Nedavno mu je v Račah na dražbi ostalo neko posestvo s hišo vred. Proda jo kmalu neke-mu kmetu. Ta mu baje 70 fl. nadavka da, ker